

Parlementaire onderzoekscommissie
belast met het onderzoek naar
mogelijke disfuncties in het
strafrechtelijk onderzoek "Operatie
Kelk"

van

VRIJDAG 21 MAART 2025

Voormiddag

Commission d'enquête
parlementaire chargée d'enquêter
sur d'éventuels dysfonctionnements
dans le déroulement de l'enquête
pénale baptisée "Opération Calice"

du

VENDREDI 21 MARS 2025

Matin

La réunion publique de commission est ouverte à 10 h 02 et présidée par M. Pierre Jadoul.

De openbare commissievergadering wordt geopend om 10.02 uur en voorgezeten door de heer Pierre Jadoul.

Hoorzitting met de heer Stefaan De Clerck, gewezen minister van Justitie.

Audition de M. Stefaan De Clerck, ancien ministre de la Justice.

De **voorzitter**: Dank voor uw aanwezigheid, mijnheer De Clerck.

Ik moet u eraan herinneren dat conform artikel 4, § 1, van de wet van 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek, gewijzigd bij de wet van 30 juni 1996, de onderzoekscommissie alle in het Wetboek van strafvordering omschreven onderzoeksmaatregelen kan nemen. Ze kan onder meer getuigen onder ede horen.

Alvorens u te vragen de eed af te leggen, wens ik de aandacht te vestigen op het laatste lid van artikel 8 van bovenvermelde wet, volgens hetwelk iedere getuige kan aanvoeren dat hij, door naar waarheid een verklaring af te leggen, zich zou kunnen blootstellen aan strafvervolging en derhalve getuigenis weigeren (zie ook artikel 14, 3, g), van het internationaal verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten van 19 december 1966, bekrachtigd bij de wet van 15 mei 1981). Dat betekent dat u het recht heeft om te zwijgen wanneer u meent dat uw publieke verklaring later tegen u zou kunnen worden gebruikt in een strafvordering.

Ik wil er vervolgens nog de nadruk op leggen dat u, krachtens artikel 9 van dezelfde wet, voor valse getuigenis kan worden gestraft met een gevangenisstraf van twee maanden tot drie jaar en u voor een termijn van ten minste vijf en ten hoogste tien jaar kunt worden onttrokken uit het recht

om te kiezen of verkozen te worden.

Ten slotte wijs ik u erop dat ingevolge artikel 3 van voornoemde wet de geheimhouding van uw verklaringen niet is gewaarborgd tenzij het gaat om verklaringen afgelegd tijdens een vergadering met gesloten deuren en waarvoor de commissie zich uitdrukkelijk heeft verbonden de geheimhouding in acht te nemen. Bovendien is ieder stuk dat u aan de commissie zou overleggen vatbaar voor openbaarmaking.

Na deze verduidelijking vraag ik u de eed af te leggen door de hand te heffen en de volgende woorden te herhalen: "Ik zweer de gehele waarheid en niets dan de waarheid te zullen zeggen."

De heer Stefaan De Clerck legt de eed af.

Dank u, mijnheer De Clerck. Zoals afgesproken, geef ik u het woord voor een korte toelichting. Daarna zullen de commissieleden vragen stellen.

Stefaan De Clerck: Mijnheer de voorzitter, geachte leden van de onderzoekscommissie, ik wens mijn respect te betuigen aan iedereen, ook aan wie al langer meedraait in het Parlement en wie ik al bij vorige mandaten uitgebreid heb ontmoet en met wie ik vele jaren geleden al uitgebreide gedachtewisselingen heb gevoerd rond het thema.

Ik ben uiteraard beschikbaar om hier voor u te verschijnen en verklaringen af te leggen, al weze het bijna 15 jaar na datum, wat dus niet altijd eenvoudig is. Ik ben nog altijd actief, niet meer in Justitie of in het Parlement, maar op andere plaatsen waar zich andere vormen van (cyber)criminaliteit zich voordoen en waarmee ik intens bezig ben. Het gevolg daarvan is dat ik mijn archief nog steeds niet heb kunnen ordenen en dat het een hele opdracht is wanneer de vraag komt om relevante documenten te vinden.

Mijnheer de voorzitter, mijn voorkeur gaat uit naar het luisteren naar de vragen. Ik ben over de thematiek al urenlang ondervraagd door de Hoge Raad voor de Justitie. Ik had dat verslag vroeger niet gezien noch gelezen en heb het nu snel ingekeken. Ik vind daarin niet zoveel terug van al mijn verklaringen, maar ik begrijp dat het een soort syntheseverslag is met een andere logica, specifiek gericht op het gerechtelijk onderzoek. Mijn verklaringen en de debatten die we al eerder hebben gevoerd, betroffen eerder wat zich heeft afgespeeld vóór het begin van het gerechtelijk onderzoek, meer bepaald de discussie over de installatie van de commissie-Adriaenssens en het overleg met en de interventie van het College van procureurs-generaal.

Het is evident dat zodra het gerechtelijk onderzoek van start ging en de inbeslagnames plaatsvonden, de minister van Justitie niet meer tussenkwam, tenzij er een brief binnenkwam op het kabinet, die dan doorgespeeld werd aan het parket-generaal.

Het is duidelijk dat de gerechtelijke procedure haar gang moet en kan gaan en dat de minister van Justitie daar niet in intervenueert. Tegelijkertijd is het ook zo dat er, los van de contacten met professor Adriaenssens, in mijnen hoofde geen overleg, instructies of vragen zijn gekomen vanuit de kerkelijke overheden. Ook op dat vlak heb ik dus niets bijzonders te melden, behoudens het feit dat er – dat lees en weet ik – op een bepaald ogenblik, op de dag van de fameuze inbeslagnames, vragen zijn gesteld door zeer veel mensen over wat er daar gebeurde, toen alle archieven vanuit de zolder in Mechelen in vrachtwagens werden geladen. Daarover werd de vraag gesteld wat dat was en of dat wel kon. Er waren ook discussies over kerk en Staat, over briefwisseling enzovoort.

Er zijn uiteraard vragen gesteld, maar die zijn toen allemaal doorgegeven aan het parket-generaal of het voorwerp geweest van vele debatten en verklaringen in het Parlement, want er zijn diverse discussies geweest in het Parlement waaraan ik heb deelgenomen en waarin ik heb verslag uitgebracht over de gang van zaken op vraag van het Parlement of de regering. Ik heb tijdens vorige commissiewerkzaamheden ook toelichting gegeven bij de regeling van de werkzaamheden en de semantische discussie die is ontstaan over de vraag of het een protocol, een afsprakenkader of een overeenkomst is. Neen, nee, nee, het is geen protocol. De wijze waarop het College van procureurs-generaal een methode heeft vastgelegd om het overleg met de commissie-Adriaenssens te organiseren, is geen akkoord of protocol. Dat is duidelijk. Dat zijn debatten die we uitgebreid hebben gevoerd en waaromtrent ik mij

herinner dat een uitgebreide nota van professor Velaers bij het dossier werd gevoegd om een juiste analyse te maken.

Ik wil op vragen antwoorden, maar ik herinner u er toch nog even aan dat ik twee keer minister van Justitie ben geweest. De eerste keer was van 1995 tot 1998, met het dossier-Dutroux en alle daarbij horende moeilijkheden en uitdagingen. Er zijn toen zeer veel initiatieven genomen.

Ik herinner u er ook aan dat in die periode – dat heeft mijn mandaat zeer duidelijk getekend – de prioriteit naar de slachtoffers ging. Het introduceren van het slachtoffer in de hele procedure gebeurde voordien niet.

Er is dan zeer veel wetgevend werk verricht, niet alleen door de Cel Vermiste Personen en Child Focus. De eerste justitiehuisen werden opgericht en de zogenaamde kleine Franchimontwet werd geïntroduceerd. Dat is de procedure die meer toegang tot het dossier voor de slachtoffers mogelijk maakte. Er was daarover veel debat, iets wat nu soms toch tot hevige commentaar aanleiding geeft, omdat dat tot een vertraging van de procedure leidt. Er zijn veel mogelijkheden die kunnen worden ingeroepen om voor de KI bezwaren te uiten over problemen die zich in het kader van het onderzoek voordoen.

Dat was in de periode 1995-1998 allemaal het voorwerp van debat. Dat ging over het eerste proces-verbaal en de hele gerechtelijke procedure tot en met de aanhouding en de vrijlating. Toen ik de eerste keer minister van Justitie was, kwam ik tijdens het weekend thuis om enerzijds te kiezen wie ik zou benoemen en anderzijds om te kiezen wie ik zou vrijlaten. De minister van Justitie besliste toen nog persoonlijk over de benoeming en over wie vrijgelaten werd, over de wijzigingen in de Hoge Raad voor Justitie en het delegeren van de benoemingen. Daarna was het aan de commissie en later aan de strafuitvoeringsrechtbank en de rechter om te beslissen wie vrijkwam. Die zaken werden in die legislatuur geïntroduceerd. Dat gebeurde allemaal in een sfeer waarbij het slachtoffer centraal stond. Het was ook volledig mijn insteek om het slachtoffer centraal te stellen.

Ik herinner me ook nog heel goed – daarom heb ik dat document meegebracht – het eindrapport van de Nationale Commissie tegen Seksuele Uitbuiting van Kinderen. Die was toen ook opgestart. Dat rapport werd beloofd op 18 oktober 1996, twee dagen voor de Witte Mars. Twee dagen daarvoor hadden wij in het Koninklijk Paleis, in aanwezigheid van de koning en de koningin, alle ouders van de verdwenen en vermoorde kinderen samengebracht.

Op dat moment is de belofte gemaakt dat wij een eindrapport zouden maken. In dat eindrapport, dat nog altijd van groot belang is, zijn een aantal principes opgenomen. Ik permitteer mij, zoals ik ook in de Hoge Raad voor de Justitie heb gedaan, drie elementen kort te citeren.

Ten eerste, de eerste opdracht is de volgende. "Justitie heeft verantwoordelijkheid maar ook beperkingen. Ze moet van een defensieve op een offensieve strategie overgaan, door iedereen ertoe aan te zetten om zijn verantwoordelijkheid op zijn niveau op te nemen, maar ook om collectief op te treden in samenwerking met de andere maatschappelijke actoren. Justitie kan niet alles behandelen en biedt niet de ultieme oplossing. De zaak in handen geven van het gerecht leidt trouwens niet altijd tot een bevredigende oplossing voor het probleem, want dat leidt ook tot secundaire victimisatie." Dat was de eerste stelling.

De tweede stelling luidt als volgt: "De Nationale Commissie meent dat vandaag een kans wordt geboden om afstand te doen van het debat over de sterkste partij of over de partij die de meeste successen kan boeken. Het hiërarchische debat tussen hulpverlening en gerecht moet plaatsmaken voor een andere hiërarchie. Eerst komt het slachtoffer en in functie van diens noden de structuren. Justitie en hulpverlening moeten bruggen bouwen die elkaars deskundigheid kunnen versterken bij de zorg om het kind als slachtoffer van seksueel misbruik." Dat was de tweede stelling.

De derde stelling die ik mij permitteer te vermelden, is de volgende. "De Commissie gaat ervan uit dat de invoering van een meldingsrecht en niet van een meldingsplicht het verantwoordelijkheidsbesef van de diverse zowel psychomedische, sociale als gerechtelijke actoren kan versterken. Derhalve zouden samenwerkingsprotocollen en interventiemodellen de werkterreinen van beide sectoren moeten afbakenen, waarbij de logica die aan hun optreden ten grondslag ligt, wordt geëerbiedigd." Let alweer op voor het semantische debat over samenwerking en samenwerkingsprotocollen.

Dat is voor mij altijd het uitgangspunt geweest, namelijk bruggen bouwen en maken dat justitie in een overlegmodel kan treden en kan bekijken hoe andere sectoren en gebieden mee worden betrokken. Justitie kan maar volledig zijn, indien er ook een model ontstaat van wederzijdse versterking van bruggen.

Toen de commissie-Adriaenssens op een bepaald ogenblik een explosie van dossiers kende en bijna

vijfhonderd dossiers in een mum van tijd daar terechtkwamen, was het mijn verantwoordelijkheid om aan te duiden dat daar iets gebeurde op initiatief van de kerk. Er belandden plots vijfhonderd dossiers bij de commissie-Adriaenssens, wat nog nooit elders was gebeurd.

Dan heb ik ervoor gezorgd en heb ik gezegd tegen Adriaenssens dat hij ook contact moest opnemen met justitie omdat justitie erbij moest worden betrokken. Dat was het begin van een overleg, eerst in mijn aanwezigheid. Daarna heeft het College van procureurs-generaal op autonome basis een document gemaakt met als titel 'De regulering van de informatiedoorstroming tussen de door de katholieke kerk van België opgerichte commissie voor de behandeling der klachten wegens seksueel misbruik in een pastorale relatie enerzijds en het openbaar ministerie anderzijds'. Het College heeft dat document opgemaakt en ik heb daarvan melding gemaakt in een communiqué. Op dat ogenblik dacht ik dat het College van procureurs-generaal een juiste relatie had gevonden om die commissie volledig in een juiste balans te krijgen ten opzichte van Justitie. Toen kwam echter de fameuze dag met de procedure en met de inbeslagnames. Daarrond was dus wat verwarring, dat is duidelijk. Vanaf dat ogenblik is de gerechtelijke procedure gestart, waarin ik uiteraard niet meer ben tussengekomen, met de inbeslagnames, de KI, beroep en cassatie. Al die procedures hebben uiteindelijk recent, zo lees ik ook in de media, geleid tot het afsluiten van het dossier. Die procedure heeft echter bijna 15 jaar geduurd. Dat duurde uiteraard allemaal te lang. Ik ben daarin echter uiteraard niet meer tussengekomen.

Ik schets dat gewoon als achtergrond van de rol die ik gespeeld heb als minister van Justitie. U moet weten dat de maand april 2010 nogal een vreemde maand was. In die maand werd immers het ontslag en het verhaal van Vangheluwe bekendgemaakt. Enkele dagen daarvoor had de regering ontslag genomen met de tussenkomst van de heren De Croo en Van Quickenborne met de woorden *aleae iactae sunt*. De stekker werd dus uit de regering getrokken en we zaten in lopende zaken. De dossiers waarmee ik toen mee bezig was, waren zeer boeiende dossiers, maar ook moeilijke. U zult zich herinneren dat de Salduzdiscussie bezig was, over de rol van de advocaat. Volgens het Europese recht moest dat worden geïntroduceerd. Een ander dossier was de hele hervorming van het gerechtelijke landschap.

Dat was een zeer boeiend debat, dat door het ontslag van de regering niet kon worden afgewerkt. Mijn opvolgster heeft dat dan gefinaliseerd.

Ik wil maar zeggen dat april een vreemde maand was. 23 april was het begin van een vreselijk en dramatisch verhaal. Het betreft honderden dossiers. Het gaat vooral over feiten in Vlaanderen. Het gaat vooral over de jaren 1960 tot 1970. Zeer veel daders zijn al overleden. Zeer veel feiten waren ook al verjaard.

In die periode ging ik ook naar een van die katholieke colleges in Kortrijk. Er was daar een sfeer waarbij priester-leraars mij leerden basketten, leerden autorijden, Griekse filosofie leerden bestuderen enzovoort. Gelukkig ben ik geen slachtoffer geworden. Die problematiek, met al die mensen die uiteindelijk een verklaring hebben afgelegd, heeft mij wel steeds aangegrepen.

Ik heb toen het volgende moeten vaststellen. In 1995 was er veel gebeurd, met betrekking tot seksueel misbruik van minderjarigen, van kinderen, met betrekking tot pedofilie en al die problemen. Nu kwam plotseling het probleem van de volwassenen naar boven, die gedurende tientallen jaren gezwezen hadden. Hoe komt dat? Hoe is dat mogelijk? Waarom is dat zo geweest? Door een opwelling hebben zij plotseling toch die emoties naar boven laten komen.

Dat is het effect geweest van de commissie-Adriaenssens. Ik vond dat een zeer positief effect. Eindelijk spraken mensen en kwam dat naar buiten. Daarom heb ik het steeds betreurd dat de commissie-Adriaenssens, weze het uiteraard in volle respect en in volle autonomie van justitie, niet heeft kunnen verder werken op dat elan. Maar goed, de primauteit van de justitiële, gerechtelijke behandeling was duidelijk. Zij hebben hun verantwoordelijkheid genomen, weze het, als ik dat verslag nu lees over het bijzonder onderzoek van de Hoge Raad, dat er bij justitie toch wel enkele problemen zijn ontstaan.

Niet tussen de politiek en justitie zijn er problemen ontstaan, maar binnen justitie. Ik heb dat verslag ook met een zekere verbazing gelezen.

Ik kom tot mijn conclusie. Ik heb geïntervenieerd om de commissie-Adriaenssens in contact te brengen met het openbaar ministerie. Zodra het openbaar ministerie en de gerechtelijke procedures gestart zijn, is er geen interventie meer geweest en is er ook geen druk van de kerk op mij geweest om iets te doen of in een bepaalde richting te doen evolueren.

Ik ben uiteraard bereid om alle vragen van leden te beantwoorden.

De **voorzitter**: Dank u, mijnheer De Clerck. Ik geef

meteen het woord aan mevrouw De Wit.

Sophie De Wit (N-VA): Mijnheer De Clerck, bedankt voor uw toelichting. Ik ben geneigd om u met minister aan te spreken. Dat is nog een oude gewoonte van in die tijd. Het was inderdaad een speciale context toen, ik herinner mij dat ook wel, maar dat neemt niet weg dat de procedure in de afgelopen jaren toch wel bijzondere kronkels heeft gemaakt. Dat proberen we nu te onderzoeken in deze commissie.

U zegt dat u de commissie-Adriaenssens in contact hebt gebracht met de procureurs-generaal in verband met de manier van werken. Dat heeft geleid tot het protocol van de deontologische code. Maar we vinden in het dossier – en we hebben toch heel wat stukken gekregen – ook wel wat briefwisseling terug vanuit uw kabinet aan het parket-generaal. Daarnaast ligt ook het verslag van de Hoge Raad voor, naar aanleiding van zijn onderzoek, wat voor ons ook enigszins een basis is, een richtsnoer, om samen met de stukken aan het werk te gaan.

In het verslag van de Hoge Raad lezen we dat de procureur-generaal op de dag van de huiszoeken blijkbaar tweemaal door u of door uw kabinet werd gecontacteerd. Dat wordt verduidelijkt. Een eerste element, aldus de Hoge Raad, is dat er sprake was van een mogelijk diplomatiek incident. Eén aspect daarin is natuurlijk het Vaticaan. Er werd misschien briefwisseling in beslag genomen. Een tweede element is dat het protocol of die code, zoals afgesproken met de commissie-Adriaenssens, niet nageleefd zou zijn. Mijn eerste vraag is dan ook of het klopt dat er contacten hebben plaatsgevonden.

Wat was de bedoeling van die contacten met de procureur-generaal? Zoals ik het begrijp, waren de vragen die u toen uitgesproken hebt blijkbaar ook de aanleiding voor het parket-generaal om al heel snel, in juli 2010, het dossier op te vragen bij de onderzoeksrechter met het oog op een wettigheidscontrole. Mijn logische vraag is dan ook of het klopt dat dat de aanleiding was. Hebt u gevraagd om toch te laten onderzoeken of er al dan niet onregelmatigheden zijn gebeurd?

Ik kom tot mijn laatste vraag, want ook de collega's zullen nog vragen hebben. Misschien moeten we per thema werken, collega's, zoals we vaker doen. Dit is het begin, temporeel. Ik heb nog wel wat vragen over andere brieven die u hebt gestuurd, maar misschien moet ik die houden voor straks. U hebt wel meerdere brieven verstuurd, bijvoorbeeld over inzage, aan meester Van Steenbrugge. Ook hebt u aan de onderzoeksrechter gevraagd op welke wettelijke basis de heer Van Steenbrugge

aan u vraagt om uw injunctierecht te gebruiken. Die vragen zou ik dus nog graag stellen, maar misschien moeten we beginnen bij het begin, temporeel, in 2010.

Is er op het moment van de inbeslagnames al dan niet contact geweest met het parket-generaal? Is dat de aanleiding geweest om zo snel een regelmatigheidscontrole uit te voeren?

Stefaan De Clerck: Mag ik voorstellen dat ik die vragen meteen beantwoord? Ik veronderstel immers dat die vragen gebaseerd zijn op het verslag, waarin verwezen wordt naar de minister van Justitie.

Sophie De Wit (N-VA): Tenzij iemand wil aansluiten?

Stefaan De Clerck: Ik kan er meteen op antwoorden. Tenzij er over hetzelfde nog andere interventies zijn? Maar ik meen dat ik beter meteen antwoord.

Ten eerste, op de dag van de huiszoeking was iedereen in shock. Ik bedoel: wat gebeurt er? De politiek, de minister, het kabinet, iedereen werd... Ik heb begrepen dat ook het parket-generaal verrast werd.

Toen was de vraag: ja maar, wie handelt er nu? Eigenlijk was mijn fundamentele insteek dan dat het parket-generaal een methode vastgelegd heeft om te werken met die commissie. Is die methode bekend? Is dit nu de manier om te werken, ja of neen? Daarover werd dan contact opgenomen met de procureur-generaal: is dit nu in uitvoering van... enzovoort?

Zonder ons te moeien is er toen informatie gevraagd en toen bleek dat er bij het parket-generaal inderdaad discussie was over de vraag of dit nu conform was of niet. Is dit de wijze die vooropgesteld is door het College van procureurs-generaal? Ik meen dat het de logica, de evidente houding van de minister van Justitie is, om te zeggen: ik wil wel geïnformeerd worden over wat er hier gebeurt en of dit conform de afspraken is die door het College van procureurs-generaal zijn uitgewerkt. Ik heb op dat ogenblik op geen enkele manier gezegd: u moet daar meteen tegen in beroep gaan, of u moet naar de KI gaan om het te betwisten. Helemaal niet. Ik wilde gewoon geïnformeerd zijn.

Dat werd ook wel bevestigd door het feit dat het kabinet werd gecontacteerd door... door een beetje iedereen, door mensen uit diverse hoeken, die vroegen wat er gebeurde. Omdat iedereen wel voelde dat kerk en Staat een heel bekend begrip

is, een heel bekende discussie over de wederzijdse onafhankelijkheid, de wederzijdse autonomie die ze hebben en die grondwettelijk bepaald is. Als dit begrip ter sprake komt, is dubbele voorzichtigheid geboden.

Er zijn aan de kerk immers grondwettelijke rechten toegekend rond de interne organisatie, de interne verantwoordelijkheid et cetera. Dus in die zin denk ik dat de vragen die binnenkwamen normaal waren. Men vroeg zich af wat er gebeurde, of er opgepast moest worden en of er geen gevaren waren. Ik en mijn kabinet stelden ons effectief ook de vraag of dit conform de door het College van de procureurs-generaal ontwikkelde bepalingen was.

Ik had een aantal dagen eerder een communiqué opgesteld over het voorstel. Dat was mijns inziens geen perfecte tekst, maar ik meende daar toch een communiqué over te moeten maken om aan te tonen dat ik mijn verantwoordelijkheid had genomen. Ik had het initiatief genomen om de commissie-Adriaenssens met justitie in contact te brengen, want dat was nog niet gebeurd. Zij hadden een autonome methode ontwikkeld en ik wilde weten of er in toepassing van die methode stappen gezet moesten worden. Dus meer was dat niet en ik denk dat dat de normale gang van zaken was.

De minister van Justitie is natuurlijk verantwoordelijk voor het strafrechtelijk beleid. De minister van Justitie heeft de algemene bevoegdheid om het strafrechtelijk beleid en de goede organisatie van het openbaar ministerie te bekijken, en om contact met hen te houden. Dat is één.

Ten tweede werden brieven aan de minister van Justitie over iets wat in lopende procedures kon worden teruggevonden traditioneel steeds voor verder gevolg aan de procureur-generaal bezorgd. Men nam daar geen standpunt over in, maar dat werd gewoon bezorgd, opdat de procureur-generaal kennis kon nemen van mogelijke informatie die nuttig zou zijn voor een procedure. Dat was de rechtstreekse lijn.

De procureur-generaal kwam regelmatig langs in het kader van het College van procureurs-generaal of pleegde overleg rond het strafrechtelijk beleid. Ik denk dat dit dus ook een correcte manier van werken was. Toen meester Van Steenbrugge mij schreef dat er een probleem was, dan bezorgde ik dat voor verder gevolg aan de procureur-generaal. De procureur-generaal moest dan zijn verantwoordelijkheid nemen.

Ik was dat eigenlijk vergeten, ik heb het vanochtend gelezen in het document, maar

blijkbaar heeft meester Van Steenbrugge gevraagd dat ik mijn injunctierecht zou gebruiken. Sorry, de minister van Justitie moet geen aanspraak maken op injunctie in een lopende procedure. De procedure is lopende, de procedure is bezig. Er is alleen een positief injunctierecht mogelijk in hoofde van de minister van Justitie in de mate waarin het parket niets doet, dat er door het openbaar ministerie niet gehandeld wordt. Dan kan de minister vragen dat men vervolgt, een onderzoek of een procedure instelt of het dossier ter hand neemt. Dat is het injunctierecht.

Negatief injunctierecht bestaat niet in het Belgisch recht. Men kan niet zeggen dat men dat niet mag doen. Men kan alleen maar zeggen dat men iets moet doen. In dit dossier was het echter duidelijk dat het openbaar ministerie, met de onderzoeksrechter, meer dan gehandeld had. De procedures liepen. Dat was dus zonder voorwerp in mijn hoofde. De vraag rees niet of hier injunctierecht mogelijk zou zijn. Dat was dus een vraag van meester Van Steenbrugge, maar de minister kon of moest die niet volgen, omdat het een lopende procedure betrof, waarin alle partijen al volop geëngageerd waren in debatten, in procedures, enzovoort.

In elk geval, ik ben niet degene die een wettigheidscontrole als dusdanig heeft gevraagd. Ik heb alleen achteraf gehoord dat er binnen de kringen van het openbaar ministerie debat en discussie was over de vraag of het de juiste saisine was, of het een juiste toepassing was. Daarover zijn er uitspraken gedaan. Ik heb die uitspraken niet gedaan, uiteraard. Het Hof van Cassatie heeft uiteindelijk uitspraken gedaan over de saisine, bij de zeer uitgebreide inbeslagname die door Brussel werd opgestart.

Werner Somers (VB): Mijnheer de gewezen minister, u verwees naar de discussie over de omvang van de saisine. De initiële vordering beperkte zich tot de inbeslagname van de dossiers van mevrouw Halsberghe die bij het Rijksarchief gedeponereerd waren.

Op 24 juni is men dan overgegaan tot de inbeslagnames, enerzijds in Mechelen, in de Sint-Romboutskathedraal als ik me niet vergis, en in het aartsbisdom paleis; en anderzijds in Leuven, bij de commissie-Adriaenssens. Over die saisine van de onderzoeksrechter is heel veel discussie geweest binnen het parket, tussen het parket en het parket-generaal, enzovoort. Het is een heel gedoe geweest.

Op 25 juni is de initiële vordering dan uitgebreid. Sommigen zeggen dat dat is gebeurd om retroactief de zaken recht te trekken. Mijn vraag is

of u ook de indruk hebt dat de uitbreiding van die vordering, die er zou gekomen zijn op vraag van onderzoeksrechter De Troy...? Het is een vreemde gang van zaken dat de onderzoeksrechter aan de procureur des Konings vraagt om meer bevoegdheden te krijgen.

U hebt ook zeer uitgebreid verwezen naar de afspraken die gemaakt waren tussen de commissie-Adriaenssens en het College van procureurs-generaal. Afspraken of protocollen.

Stefaan De Clerck: (...) Ik probeer absoluut de semantische discussie te vermijden of het om afspraken, protocollen of akkoorden ging. Er is een werkmethode voorgesteld door het College. Dat was geen afspraak die door het College eenzijdig werd opgelegd na bespreking bij mij op het kabinet.

Ik weet niet of u dat document hebt. Het verslag van het gesprek van het College van procureurs-generaal bij mij op het kabinet, waar Peter Adriaenssens was, toont al aan dat er een soort watervrees was of hoe moet ik het noemen, en dat men zich afvroeg hoe men dat moest oplossen; hoe men de brug moest slaan tussen beide. Maar het is nooit een afspraak geweest, het is nooit een contract of een protocol geweest.

Voor alle duidelijkheid, ik wil niet opnieuw in het debat belanden over een mogelijke schending van de grondwettelijke onafhankelijkheid van het openbaar ministerie. Mijn excuses omdat ik u op dat punt onderbreek.

Werner Somers (VB): Geen probleem, maar wat dat document – ik zal het nu een neutrale benaming geven – betreft, er is de inbeslagname geweest bij de commissie-Adriaenssens. Als we dat retrospectief bekijken – u kunt daar misschien moeilijk een uitspraak over doen, waarvoor mijn begrip – is heel de Operatie Kelk een maat voor niets geweest. We zijn 14 à 15 jaar verder en er komt niets van. Iedereen is overleden of de feiten zijn verjaard. Achteraf gezien – uiteraard heeft niemand een glazen bol – kan men zich misschien de bedenking maken of de commissie-Adriaenssens niet beter verder had kunnen werken, want de 500 dossiers die in beslag werden genomen – een inbeslagname die achteraf nietig is verklaard – zijn nooit teruggegeven, dus de dossiers van die mensen bevinden zich nog altijd op de griffie van de rechtbank. Kan men dus niet zeggen dat men beter de commissie-Adriaenssens haar werk had laten voortzetten, omdat het een grote miskleun was, achteraf bekeken?

Stefaan De Clerck: Moet ik nu antwoorden?

De **voorzitter:** Misschien kan de heer Weydts eerst

nog zijn vraag stellen over hetzelfde onderwerp.

Axel Weydts (Vooruit): Ik wil even reageren, want ik ben het fundamenteel oneens met wat de heer Somers zegt. Een van de problemen in dat document, de werkafspraken of hoe we het ook moeten noemen... Laten we het voor de gemakkelijheid hebben over het protocol, als dat mag.

Stefaan De Clerck: Nee, nee, nee, nee, dat is verkeerd. Het is een document. Er is geen protocol.

Axel Weydts (Vooruit): Ja, maar de Hoge Raad voor de Justitie spreekt ook over een protocol.

Stefaan De Clerck: Ik associeer mij niet met een protocol. Het is een document.

Axel Weydts (Vooruit): Welke term verkiest u dan dat we gebruiken?

Stefaan De Clerck: Het document.

Axel Weydts (Vooruit): Het document, oké.

Een van de dingen die mij storen in dat document is het volgende, ik citeer: "De commissie meldt aan het federaal parket onmiddellijk en op haar eigen verantwoordelijkheid de feiten die een misdrijf zouden kunnen uitmaken en waarvan ze in het raam van haar opdracht kennis krijgt, indien ze meent dat deze ter kennis van justitie dienen te worden gebracht." Dat betekent dat de commissie-Adriaenssens zelf beoordeelt wat zij doorgeeft aan het gerecht en wat zij niet doorgeeft.

(...)

Dat staat hier letterlijk, mijnheer Somers.

Werner Somers (VB): Dat kan daarin staan, maar het staat elk slachtoffer te allen tijde vrij om zelf naar het parket te stappen en een aangifte te doen van strafbare feiten.

De **voorzitter**: Mijnheer Somers, mag ik u vragen de heer Weydts te laten uitspreken?

Werner Somers (VB): De commissie-Adriaenssens heeft zichzelf toch niet (...) toegeëigend?

Axel Weydts (Vooruit): Mijnheer Somers, we zijn hier niet om onder elkaar te debatteren en het is niet de eerste keer dat u de werkzaamheden van de commissie probeert te verstoren. Ik vraag dat u de kalmte bewaart. Ik wil gewoon een vraag stellen aan de heer De Clerck over zijn opinie over dat document dat stelt dat het aan de commissie-

Adriaenssens zelf is om al dan niet documenten door te geven aan het gerecht.

Vindt u ook niet dat dat vragen kan oproepen bij de slachtoffers? Misschien roept het vragen op wanneer die commissie, die eigenlijk geïnstalleerd is door de kerk zelf, zelf mag beslissen over wat naar het gerecht gaat en wat niet. Dat is wat ik wilde vragen aan de heer De Clerck.

Stefaan De Clerck: Uw eerste vraag betrof mijn mening over de commissie-Adriaenssens. Ik denk dat ik in mijn inleiding al gezegd heb dat het feit dat daar plotseling 500 dossiers terechtkwamen.... Justitie was er tot op dat ogenblik nooit in geslaagd om – het is absoluut verkeerd verwoord – succesvol te zijn bij het uitklokken van reacties van slachtoffers die ergens naartoe gingen om te zeggen dat er een probleem was. Dat was dus een beetje een fenomeen.

Natuurlijk was dat door de samenloop van omstandigheden en het ene heeft het andere meegebracht. Professor Adriaenssens was ook al medeauteur van dat eerdere document over de slachtofferproblematiek. Ik kende hem dus en ik heb altijd een grote waardering gehad voor professor Adriaenssens omdat ik vond dat hij op een zeer intelligente manier omging met problemen bij kinderen en met seksueel misbruik. Hij gaat immers uit van gelijkwaardigheid en het herstel van gelijkwaardigheid. Ik heb dus altijd, vanaf het begin, waardering gehad voor professor Adriaenssens.

Toen hij werd aangesteld en dan plotseling door een oproep 500 dossiers kreeg, vond ik dat zo belangrijk dat ik hem gecontacteerd heb om te zeggen dat, nu hij zo veel dossiers had, hij ook wel zijn verantwoordelijkheid moest nemen ten opzichte van justitie. Ik heb hem dus gecontacteerd en gezegd dat hij moest komen en een gesprek moest voeren met het openbaar ministerie om te kijken op welke manier dat verder moest worden aangepakt.

Ik gaf daarmee aan dat ik de werkzaamheden van de commissie-Adriaenssens waardeerde en meende dat dat onder de leiding van Adriaenssens wellicht niet zou leiden tot een nieuwe victimisatie, dat het daar behoorlijk opgelost zou kunnen worden. Het was om dat te garanderen dat ik vroeg dat het openbaar ministerie de dialoog zou aangaan.

Toen ik hoorde dat al die dossiers in beslag werden genomen, was ik ongelukkig. U weet hoe dat gaat. Men zit in de zorgsector, met een professor, een vertrouwenscentrum in Leuven en een hele commissie en ik voelde dat die inbeslagname

wellicht de normale voortzetting van de werkzaamheden van die commissie zou beperken. Professor Adriaenssens heeft dan ook zelf beslist om te stoppen.

U vraagt of ik dat spijtig vond. Ik vond dat inderdaad spijtig. Dat was ook de reden waarom ik informatie ingewonnen heb bij de procureur-generaal en gevraagd heb of dat in overleg is gebeurd en al dan niet met toepassing van dat document. Achteraf denk ik, en nu spreek ik ten persoonlijke titel en niet meer als minister van Justitie, dat veel slachtoffers beter geholpen hadden kunnen worden, mocht die commissie haar normale werk had kunnen voortzetten, met die multidisciplinaire aanpak, waarbij een dossier naar justitie ging als het moest en anders naar allerhande specialisten. Dat is mijn persoonlijke waardering. Het is een hypothese; ze zijn ermee gestopt, punt.

Ik was al vergeten dat die brede saisine ook plaatvond in de Sint-Romboutskathedraal. Ook bij de commissie werden alle dossiers in beslag genomen. Ik wist niet dat die dossiers nog niet waren teruggegeven. Dan stel ik mij toch vragen, maar dat is niet meer mijn verantwoordelijkheid. Ik moet mij daar niet mee bemoeien.

Ten tweede, het document. Dat is een belangrijk debat, inderdaad. U leest dat alsof justitie wordt uitbesteed, alsof er een private justitie ontstaat. Daarvoor heb ik mij vroeger ook al moeten verdedigen dat zoiets niet kan. Sorry, maar zo werkt het wel. De zorgsector en ook de kerk, die onafhankelijke andere structuren, hebben geen meldingsplicht. Dat moet worden gerespecteerd. Zij hebben een meldingsrecht. Het is aan hen om te beslissen wat zij doorgeven: in de zorgsector, in de medische wereld, bij verpleegsters, bij psychologen, bij psychiaters. Ook bij het vertrouwenscentrum van Leuven hebben de mensen die traditie.

Ik herinner me overigens dat ik in die periode ook een petitie van 300 zorgverleners heb gekregen waarin stond dat het cruciaal is voor de behandeling van een slachtoffer dat men terecht kan bij iemand waarvan men weet dat die niet direct naar justitie zal stappen. Het is een recht van het slachtoffer om te zeggen: ik wil geholpen worden, ik kom bij iemand terecht, ik wil mijn verhaal doen.

Het was ook duidelijk dat Adriaenssens altijd de vraag stelde: mag het meegedeeld worden aan justitie, ja of neen? Hij nam dus ook zijn verantwoordelijkheid op dat vlak op. Dat stond in het verslag van het College van procureurs-generaal. De zorgverlenende instanties hebben dus een recht. Dat is ook herhaald in dat document,

waarbij het College duidelijk heeft gezegd: jullie hebben een verantwoordelijkheid en een recht, maar wij hebben ook onze verantwoordelijkheid en wij hebben ook een recht. Zij hebben dat overvloedig uitgeoefend door alles in beslag te nemen. Dat is juridisch een juiste houding geweest, denk ik. Misschien was het beter op een andere manier in het document geformuleerd, want nu gaf het de indruk: jullie zullen wel oordelen. Dat het bij de redactie de indruk gaf dat het om een private justitie ging, was een spijtig verhaal. Neen, dat was het helemaal niet.

Axel Weydts (Vooruit): Het was een perceptieprobleem.

Stefaan De Clerck: Het is een perceptieprobleem, absoluut, maar het is de fundamentele toepassing van de autonomie en van het meldingsrecht en niet de meldingsplicht van de commissie.

Catherine Delcourt (MR): Monsieur De Clerck, je reviens sur les contacts que votre cabinet a eus à l'époque avec le procureur général. Vous avez dit que vous vouliez vérifier que la méthode de travail arrêtée était bien appliquée.

Ce qu'on trouve dans l'enquête du Conseil supérieur de la Justice (CSJ), c'est que des directives n'avaient pas été respectées. Je voudrais savoir quels éléments, quelles directives ou quelles procédures n'ont pas été respectés. Je m'interroge aussi sur la célérité avec laquelle vous constatez un non-respect de la méthode et avec laquelle votre cabinet intervient.

Par ailleurs, je voudrais qu'on revienne sur ce potentiel incident diplomatique avec le Vatican au sujet de cette correspondance confidentielle qui aurait été saisie et qui serait couverte par le secret diplomatique. Je voudrais en savoir davantage sur ce sujet.

Par rapport à ces deux éléments, avec le recul, pensez-vous qu'il était opportun d'agir de cette manière? Quelle est votre analyse sur ces actions?

Stefaan De Clerck: Je reviens sur ce que j'ai déjà déclaré. De toute façon, au moment de la saisie, tout le monde en parlait. Les médias, c'était une explosion. Les caméras étaient là. Les journalistes étaient là. On voyait les caisses. Tout sortait des bureaux ou des greniers, à Malines. Tout le monde était quelque peu surpris de voir l'action judiciaire. C'est clair qu'il y avait donc des demandes auprès du cabinet et aux personnes travaillant au cabinet, aussi à mes collaborateurs de façon globale.

Le dossier a été traité par Paule Somers au cabinet. Paule Somers est une magistrate à

Bruxelles, qui a toujours travaillé chez SOS Enfants, etc., d'une excellente qualité. Elle aussi se posait des questions. Tout le monde en discutait. On était interpellé par tout le monde! Il ne s'agissait donc pas d'une seule personne qui mettait la pression. Tout le monde voulait être informé.

La question était en effet: est-ce en conformité avec le document rédigé par le parquet. Il y était écrit qu'ils allaient prendre une décision quant à la transmission du dossier. À plusieurs reprises, dans les contacts avec le Collège des procureurs généraux (PG) et avec le procureur fédéral, M. Delmule, ils avaient déjà indiqué qu'ils étaient prêts à passer des dossiers. Donc, tout cela était dans les contacts préalables. À un certain moment, j'ai sorti un communiqué pour signaler qu'il y avait un document. Il était évident que la question se posait: sont-ils bien informés de la méthode de travail décidée par le Collège des PG? C'est une question normale, dans la mesure où nous avons l'impression qu'ils n'avaient pas connaissance de cette décision du Collège. Nous avons alors posé la question et il y a eu ensuite le débat en interne. Mais moi, je n'ai jamais donné d'instruction pour dire: "Il faut ceci ou cela." Pour moi, c'est l'évidence qu'un contact a eu lieu entre le ministre et le Collège des PG, représenté par le procureur général de Bruxelles, qui est l'interlocuteur dans ce genre de dossier. Il est absolument normal que nous prenions contact et que nous demandions des informations.

La célérité, l'immédiateté? Oui, parce qu'il y avait l'explosion, tous les médias et, en même temps, toutes les questions.

Le Vatican? Je ne me rappelle pas exactement, mais je pense qu'il y a eu en effet une demande ou une intervention de quelqu'un. Mais je n'ai pas les documents. Il faudrait que je les cherche à propos de la question "Église-État" et la relation, la correspondance entre le Vatican, le cardinal, l'archevêque, etc. Il y avait ce genre de question à propos de la relation entre l'Église et l'État. Ce n'était pas une intervention pour dire ceci ou cela; c'était une question relative à la conformité. Bien sûr, l'Église, avec les avocats qu'elle avait choisis... Ce n'est pas moi qui les ai choisis. Eux, ils ont eu les avocats tout de suite, qui ont pris des initiatives.

Cela se lit dans le document du Conseil supérieur de la Justice, dans lequel on peut voir qu'il y a tout de suite eu des initiatives de la part des avocats de l'Église, pour dire qu'il y avait des problèmes de tout ordre de type Église-État, et plusieurs conséquences. La question était en effet de savoir si cette relation constitutionnelle d'indépendance de l'un envers l'autre a été respectée ou bafouée.

C'était la question qui se posait. Mais ce sont les avocats qui ont sorti cette demande dans le cadre des procédures qui ont suivi.

Catherine Delcourt (MR): Cela serait une bonne chose si vous pouviez retrouver ces documents et les mettre à disposition de notre commission. Je vous en remercie.

Stefaan De Clerck: Certainement. D'accord. Cela me ferait plaisir aussi de retrouver ma correspondance avec le Vatican.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Collega's, ik merk dat er enige discussie is over de commissie-Adriaenssens, maar eigenlijk hebben we die discussie al lang achter ons gelaten. Daarom stel ik voor dat we tot de Operatie Kelk overgaan.

Mijnheer De Clerck, de bijzondere commissie van 2010-2011 is daar heel duidelijk over geweest, want die noemde het een heel gevaarlijk precedent om met dergelijke documenten te werken. Dat is niet voor herhaling vatbaar, omdat het een gevaarlijk precedent is, zo heeft de bijzondere commissie van 2010-2011 geoordeeld. Soit, laten we de pagina omdraaien.

Inderdaad, er zijn interessante vragen gesteld over de wijze van communicatie voeren. Waarom heeft u of uw kabinet zo snel contact opgenomen met het parket-generaal? Wat hebt u dan precies gevraagd?

Ik vraag mij af of het normaal is dat u of uw kabinet zo snel in een concreet dossier uitleg gaat vragen aan het parket-generaal. U hebt gezegd dat u het nog niet uitdrukkelijk had gevraagd, maar wel op het punt stond om het te vragen. Hebt u bepaalde instructies gegeven? Hebt u bepaalde zaken gevraagd? U zegt spontaan dat u niet hebt gevraagd om artikel 235bis toe te passen om het dossier voor te leggen aan de KI, maar ik wil het u wel uitdrukkelijk vragen. Heeft u of iemand van uw kabinet op een of ander moment bepaalde instructies gegeven of zaken gevraagd aan het parket-generaal van zaken die het moest doen of zou willen doen in die zaak? Daar zou ik graag een heel concreet antwoord op hebben.

Stefaan De Clerck: Neen.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Dat is een duidelijk antwoord.

Stefaan De Clerck: Ik wil nog even de context herhalen, om nogmaals te antwoorden op de vraag waarom direct contact werd opgenomen in een individueel dossier. Wat er die dag gebeurde, beschouw ik niet zomaar als een individueel

dossier. Dat was... Ik geef toe dat ik contact had opgenomen met de heer Adriaenssens, ik had de heer Adriaenssens op het kabinet gebracht. Ik heb hem gezegd dat hij moest meewerken, in die zin dat justitie mee moet functioneren, dus dat is allemaal besproken.

Het parket-generaal heeft op eigen verantwoordelijkheid en in volle autonomie een document opgemaakt om te zeggen wat er kon en moest en hoe het zou functioneren.

Dat document werd naar buiten gebracht. Voor mij was het mijn politieke verantwoordelijkheid om de organisatie van het openbaar ministerie, de werking van de commissie-Adriaenssens en de aanpak van het strafrechtelijk beleid op die manier te dienen.

Plots kwam er een bom. Dat was op die dag immers een bom. Het was dan ook normaal dat ik aan het openbaar ministerie vroeg hoe ik een en ander moest lezen. Ik had net een communiqué uitgegeven waarin stond dat er een manier van werken werd gefixeerd. Plots was er die absolute en totale inbeslagname van alle dossiers, dus de 500 dossiers van de commissie-Adriaenssens. Ik vroeg dus hoe ik dat moest begrijpen. Dat is een evidente en bijna noodzakelijke vraag van de minister van Justitie aan het College van procureurs-generaal, vertegenwoordigd door de Brusselse procureur-generaal. Ik vroeg hoe ik een en ander moest lezen.

Ik had daarbij geen enkele instructie te geven, wat ik ook niet heb gedaan. Ik zal het nu omgekeerd stellen. Ik wilde ook niet belachelijk worden gemaakt door de commissie-Adriaenssens met justitie in contact te brengen, te zien dat er een afspraak is en dan plots te merken dat iets totaal anders gebeurde dan wat volgens de normale lezing van het document te verwachten was. Dat was verrassend voor mij. Dat was ook verstoring. Ik had dat immers voordien gevraagd. Ik had waardering voor de commissie-Adriaenssens en zeker voor professor Adriaenssens zelf. Het verstoorte mijn filosofie van bruggen bouwen tussen de hulpverlening en justitie.

Dat is de essentie van het verhaal. Voor mij is dat de essentie. Hier zitten wij nu te kijken naar de procureur des Konings tegenover de procureur-generaal en de procureur-generaal tegenover de onderzoeksrechter. Goed, Hoge Raad voor de Justitie, jullie zullen oordelen.

Mijn punt zijn de slachtoffers, de 500 slachtoffers die betrokken waren en bij Adriaenssens terechtgekomen waren. Ik wilde op een goede manier met hen omgaan. Ik heb altijd, ook in

andere dossiers, gezocht naar een manier waarop de civiele wereld in contact kon worden gebracht met de justitiwereld, om zo goed mogelijk een probleem op te lossen. Dat is mijn houding geweest. Ik was die dag dus verrast en heb gevraagd hoe ik een en ander moest begrijpen. Ik ben echter niet tussengekomen met instructies.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): U keert terug naar de commissie-Adriaenssens. Ik wou net weg van de commissie-Adriaenssens. Ik wou naar Operatie Kelk gaan.

U verklaart dat u geen instructies hebt gegeven en niet tussengekomen bent. Wij zien echter wel dat u heel minutieus op de hoogte bent gehouden.

U wist het, zodra op het parket-generaal of op voorhand werd beslist dat het zou onderzoeken wat het zou kunnen doen en zodra het een procedure had opgestart om de zuivering van de procedurenietigheden voor te leggen aan de KI. Als het arrest komt, krijgt u ten vertrouwelijksten een brief met daarin het arrest van de KI. U wordt dus echt minutieus op de hoogte gehouden van elke stap die is gezet.

Mijnheer De Clerck, u verklaart dat u nooit tussengekomen bent. Op een bepaald moment leest u echter in de krant dat Walter Van Steenbrugge, de advocaat van de slachtoffers, inzage zou krijgen in de dossiers. U bent bijna verrast en contacteert onmiddellijk opnieuw het parket-generaal. Weet u dat nog? Die brief zit hier in de werkkaften. Het betreft een brief die u zelf hebt ondertekend op 6 oktober 2010.

"Monsieur le procureur général, concerne le dossier relatif aux perquisitions effectuées dans les locaux (...). La presse révèle que le juge d'instruction Wim De Troy aurait donné à Walter Van Steenbrugge, avocat de plusieurs victimes d'abus sexuels au sein de l'Eglise, un droit de consulter les pièces saisies parmi lesquelles (...).".

Vervolgens stelde u aan de procureur-generaal de volgende vragen:

"Pourriez-vous m'indiquer si ces informations sont exactes et quelle est votre analyse de la situation? Quelles pièces sont-elles consultées, sur quelle base juridique ou par qui? Le cas échéant, je vous remercie de m'informer des initiatives éventuelles que vous prendriez." Je répète: "(...) de m'informer des initiatives éventuelles que vous prendriez."

Op die manier geeft u toch de indruk... U vroeg aan de procureur-generaal of hij u op de hoogte kon houden van de initiatieven die hij zou nemen.

U zei daarmee eigenlijk verrast en verbaasd te zijn en dat u het er niet mee eens was. U vroeg wat daartegen gedaan zou worden. Dat hebt u aan de procureur-generaal gevraagd. Kunt u dat bevestigen?

Stefaan De Clerck: Ik moet die brief eens bekijken. Ik heb echter geen instructies gegeven. Zero, nul. Vragen om geïnformeerd te blijven, is niet hetzelfde.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Nee, u hebt niet gevraagd om op de hoogte te worden gehouden. U hebt gevraagd en ik citeer: "Welke initiatieven zult u nemen?" Dat is niet hetzelfde als vragen om op de hoogte te worden gehouden

Stefaan De Clerck: Ik heb geprobeerd om in de mate van het mogelijke de balans tussen slachtoffers en justitie te vinden, tussen de harde en de zachte... Wat ik in het begin heb voorgelezen, is voortdurend mijn verhaal. Hoe kreeg men door de juiste conjunctie de beste resultaten voor de slachtoffers? Mijn vraag om geïnformeerd te blijven, was geen instructie.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): U vroeg echter niet om geïnformeerd te blijven, maar u vroeg welke actie ondernomen zou worden. De onderzoeksrechter had immers toestemming voor inzage gegeven.

Stefaan De Clerck: Staat u mij toe dat even te bekijken.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Het komt de onderzoeksrechter toe, iemand uit de rechterlijke orde, om een bepaalde beslissing te nemen. Daar moet de politiek haar handen van afhouden. Wij moeten ons daar toch niet mee moeien en u als minister van Justitie toch ook niet? Waarom vroeg u dan aan de procureur-generaal welke initiatieven hij eventueel zou nemen? Dan suggereerde u toch aan de procureur-generaal daartegen op te treden of iets te ondernemen?

Stefaan De Clerck: Dat was geen instructie, dat was geen vraag. Ik moet die brief nog eens bekijken, want op een bepaald ogenblik werd ook binnen de regering een verslag daarover gevraagd wegens velerlei kerk- en staatsdiscussies.

Als minister van Justitie moest ik die bredere problematiek blijven volgen en weten wat er aan de hand was, zonder in de procedure tussen te komen. De inbeslagname en eventuele teruggave van stukken had echter wel consequenties, onder meer met betrekking tot de scheiding tussen kerk en Staat. In de regering werd op een bepaald moment gezegd dat we moesten opletten voor

eventuele problemen op dat vlak. Het kan dus ook zijn dat ik die vraag in dat verband heb gesteld, maar dat moet ik bekijken want die brief van 6 oktober 2010 komt mij niet meer voor de geest. Als u mij een kopie bezorgt, dan wil dat graag bekijken opdat ik daar extra informatie over kan geven en die in de context kan schetsen.

Maar instructies zijn het niet. Als er één regel is die men als minister van Justitie kent, en moet kennen, en in alle omstandigheden moet toepassen, is het dat men niet intervenueert in een individuele lopende procedure. Dat is duidelijk.

(De heer Van Hecke overhandigt een brief aan het commissiesecretariaat. De heer De Clerck krijgt een kopie daarvan.)

Er is een verschil tussen een lopende procedure en wat daarnet besproken is, de problematiek in zijn geheel, en de instructie, of het document van het College van procureurs-generaal, dat *erga omnes* bepaald is. Men mag dan wel weten hoe het verder toegepast wordt. Dat is strafrechtelijk beleid. Het strafrechtelijk beleid behoort tot de bevoegdheden van de minister.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Mijnheer De Clerck, ik stel die bevoegdheid niet in vraag, noch het strafrechtelijk beleid. Voor mij gaat het erom dat een onderzoeksrechter toestemming geeft en dat u dat leest, dat u op de hoogte wordt gebracht en dat u een brief schrijft aan de procureur-generaal met de vraag wat hij daartegen zal doen.

Stefaan De Clerck: Nee, zo is het niet. Ik vroeg naar zijn initiatieven, niet wat hij ertegen zou doen.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Waarom zou de procureur-generaal...?

Stefaan De Clerck: (...) tegen doen.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Waarom zou de procureur-generaal initiatieven moeten nemen, of overwegen, wanneer de onderzoeksrechter beslist inzage te geven? Waarom? Dan moet u zich toch met een procedure?

Stefaan De Clerck: Ik heb me niet met de procedure gemoeid, maar ik zal de brief die u me bezorgd hebt en die ik niet meer kende, situeren in de context. Ik zal u uitleggen waarom die brief op die manier geschreven is, met de duidelijke herhaling dat die zeker geen instructies bevatte aan het openbaar ministerie of dat het zeker geen interventie in de procedure kan zijn.

Khalil Aouasti (PS): Monsieur De Clerck, j'aimerais intervenir dans le même sens puisque,

effectivement, la chronologie des faits est parfois particulière et même parfois troublante. C'est pourquoi il est important de vous avoir ici pour essayer de faire la pleine transparence, notamment sur l'exercice ou non de votre droit d'injonction positive à l'époque dans un dossier tout à fait particulier.

Vous dites que vous avez à cœur les victimes. Je pense que nous avons tous à cœur les victimes et que, malheureusement, vu la situation dans laquelle elles sont aujourd'hui, c'est très difficile pour elles. C'est toutefois un peu particulier car on a à cœur les victimes mais on intervient de cette manière uniquement dans un dossier où l'auteur présumé, puisqu'il ne sera jamais condamné, est une institution qui est forte dans notre État.

Or, sur la question de l'injonction positive et des échanges, il y a aussi une chronologie qui est particulière et qui fait suite aux perquisitions. C'est que, dans les documents que nous avons reçus, le 1er juillet 2010, l'avocat de l'Église vous adresse personnellement, au ministre de la Justice personnellement – chose particulière – et non pas au parquet, à travers une procédure qu'il intente, une lettre dans laquelle il conteste la légalité des perquisitions qui ont été effectuées. Le 1er juillet 2010, l'avocat de l'Église adresse une lettre au ministre de la Justice. Il n'introduit donc pas de requête et ne conteste pas la légalité de la procédure. Il ne saisit pas. Il adresse au ministre de la Justice une lettre où il conteste la légalité des perquisitions.

Quatre jours plus tard, le 5 juillet, un courrier est adressé par vous ou votre cabinet – il est en tout cas signé par vous – directement au procureur général. Je vais le lire puisqu'il est ici question de savoir si des injonctions ont été données ou pas. Ce courrier conclut par ces mots-ci: "De telles questions ne pouvant trouver qu'une réponse judiciaire, je ne doute pas que vous accorderez un soin particulier à lui réserver les suites qui s'imposent."

Cela s'apparente pour moi tout de même très fortement à une forme d'injonction positive faite au parquet lui disant: "Vous lui réserverez les suites qui s'imposent." On voit dans la séquence qu'il y a les premières réquisitions du parquet général qui sont prises et qui ne vont pas aussi loin que les secondes. On a une chronologie début août 2010 où on ne sait pas identifier qui a été reçu par qui, qui s'est retrouvé dans quelle réunion, etc. Et puis, cela mène au courrier du 6 octobre 2010 que le collègue Van Hecke a cité.

J'aimerais vous entendre à ce sujet. Est-ce courant ou était-ce courant qu'on s'adresse à vous de

manière toute particulière pour contester la légalité d'une instruction, et que, suite à la réception d'un tel courrier, vous adressiez vous-même un courrier au procureur général dans lequel vous dites: "Je ne doute pas que vous accorderez un soin particulier à lui réserver les suites qui s'imposent"?

À nouveau, ce sont des mots et on fait dire aux mots et aux choses... mais c'est troublant. C'est très troublant dans l'affaire et c'est très troublant dans la manière dont les choses se sont passées ensuite. Entre ce courrier-là et celui du 6 octobre, il y a toute une série d'éléments. J'aimerais vous entendre là-dessus, monsieur De Clerck.

Stefaan De Clerck: Vous me mettez dans une position qui est absolument contre le dossier et qui n'est pas correcte. Des centaines de lettres, énormément de lettres, arrivent au cabinet du ministre de la Justice. Que fait-on alors? Lorsqu'il s'agit d'une procédure, pour suite utile, on transmet la lettre à ceux qui gèrent le dossier. Point!

Voor verder gevolg, pour suite utile, s'il s'agit d'une lettre de Van Steenbrugge ou d'un des avocats, etc., on la transmet au parquet général. Pour suite utile – c'est la formule classique, je pense. Dois-je jeter le dossier à la poubelle? Non, je le passe à ceux qui en sont responsables. Je ne connais pas la lettre, je n'ai pas le dossier. En écoutant votre intervention, j'entends qu'il est question de "réserver les suites qui s'imposent". C'est pour suite utile.

Khalil Aouasti (PS): Non, monsieur De Clerck, je vais répéter: "De telles questions ne pouvant trouver qu'une réponse judiciaire, je ne doute pas que vous accorderez un soin particulier à lui réserver les suites qui s'imposent." Il ne s'agit pas d'une suite utile!

Stefaan De Clerck: Oui, mais on est dans une procédure.

Khalil Aouasti (PS): Mais à ce stade-là, vous admettez, monsieur le ministre de la Justice – et c'est d'ailleurs ce que tout le monde dit –, que personne n'anticipait un réquisitoire à l'instruction devant faire l'objet d'un examen de l'ensemble des actes d'instruction aussi tôt dans la procédure. La question est donc là, monsieur le ministre.

Stefaan De Clerck: Y avait-il déjà des procédures à ce moment-là?

Khalil Aouasti (PS): Non.

Stefaan De Clerck: Y avait-il déjà des procédures devant la chambre des mises?

Khalil Aouasti (PS): Non. Des actes d'instruction ont été posés.

Stefaan De Clerck: On parle du 5 juillet.

Khalil Aouasti (PS): Du 5 juillet, effectivement.

Stefaan De Clerck: Y avait-il déjà des procédures?

Khalil Aouasti (PS): Non.

Stefaan De Clerck: Devant la chambre des mises?

Khalil Aouasti (PS): Non. Et tout le monde s'étonne de la temporalité aussi brève pour amener à un tel réquisitoire du parquet général et à un arrêt de la chambre des mises en accusation aussi rapide. Il y a donc une temporalité toute particulière dans ces échanges et dans les contacts qui ont eu lieu. Il importe que nous puissions avoir la clarté là-dessus.

Stefaan De Clerck: Je répète que je n'ai jamais donné des instructions ou demandé des interventions dans quelque sens que ce soit. C'est au parquet général de prendre ses responsabilités. Eux, ils sont indépendants.

Lorsque je reçois des messages, je les transmets et je demande qu'ils fassent le nécessaire, qu'ils gèrent, eux, le dossier. Si vous essayez de comprendre cette lettre comme une instruction, je m'excuse, mais pour moi, ce n'est pas une instruction. Ce n'est pas une demande de faire ceci ou cela. C'est faire le suivi d'une demande. C'est le ministère public, dans son indépendance, qui fait le nécessaire.

Si vous pouvez me donner cette lettre également, je pourrai voir ce qu'il en est. Je n'ai pas ces documents. Mais je m'oppose à l'idée que transmettre une lettre au parquet général est automatiquement une instruction. Je m'oppose à cette idée, à cette lecture des documents.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Laten we eens kijken wat het gevolg was van uw brief en uw vraag. U krijgt immers de dag erna antwoord van de heer de le Court. Hij geeft wat uitleg, want hij heeft het onderzocht en snel een vergadering belegd. Hij had een onderhoud met de procureur des Konings en schrijft u: "*Je lui ai également donné des instructions précises concernant les ordonnances encore susceptibles d'appels conformément au paragraphe cinq. (...) Il me paraît, en effet, que les requêtes en question auraient dû être rejetées.*" De lui slaat op de procureur des Konings. Ik ben niet Franstalig van opleiding, maar

als men zegt '*il me paraît, en effet*', denk ik dat hij u inderdaad gelijk geeft. De woorden *en effet* geven immers aan dat hij uw verbazing of wat dan ook deelt.

Hij schreef dus: "*Il me paraît, en effet, que les requêtes en question auraient dû être rejetées.*" Even later schrijft hij: "*L'accès à l'intégralité des pièces me paraît, en effet, de nature à...*" U stuurt hem dus een brief en vraagt wat daartegen nog kan worden gedaan. Hij antwoordt '*en effet*' en dat hij aan de procureur gevraagd heeft om te bekijken of die beslissingen die nog voor beroep vatbaar zijn.

Begrijpt u dat dat raar overkomt, mijnheer De Clerck? Hij antwoordt immers wel degelijk de dag later op uw brief door te zeggen, *en effet*, u hebt gelijk en dat hij een aantal initiatieven zal nemen. Dat kan toch niet in een rechtsstaat? Dat is toch een schending van de scheiding der machten?

Stefaan De Clerck: Laat mij die documenten bekijken en lezen en dan zal ik antwoorden, want ik heb ze niet gezien nu en ik kan ze niet meer situeren in... Het is ook al 15 jaar geleden.

In elk geval is dat in mijn aanvoelen zeker niet gelijk te stellen met een of andere instructie. Het feit dat er briefwisseling is en dat men dat doorstuurt en dat daarop geantwoord wordt, is een normale relatie. Er is namelijk ook een normale relatie tussen de minister en het openbaar ministerie, zeker omdat ik zelf het openbaar ministerie erbij betrokken had om te vragen om het te regelen. In die zin is dat correspondentie die in mijn ogen normaal klinkt. Ik wil het echter bekijken in detail en in functie van de juiste data. U vermeldt immers 5 juli en er is dan een brief van 6 oktober, maar ik wil dat wel even in het perspectief plaatsen van het geheel van de elementen die zich in die periode hebben voorgedaan.

De meeste zaken dateren van eind juni. Dan zijn we dus veertien dagen later. Ik wil het opnieuw in de context plaatsen. Ik wil u gerust, zonder enig probleem, alle toelichting geven. Ik weet het niet, maar u zult waarschijnlijk nog andere mensen daarover horen. Ik veronderstel dat die elementen over de interne werking van het openbaar ministerie nog aan bod zullen komen. Ik wil u daarover echter gerust verder documenteren en een volledig antwoord geven.

In elk geval, ik herhaal mijn persoonlijk punt. Ik weet dat ik als minister op geen enkel ogenblik ook maar enige zweem van instructie zou hebben gegeven aan het openbaar ministerie. Ik had wel steeds de verantwoordelijkheid om een dossier te managen, met betrekking tot het strafrechtelijk beleid, de context en de politieke

verantwoordelijkheid. Er is vaak debat geweest in het Parlement waarbij ik alles heb moeten toelichten. Ook dat zijn de normale correspondenties tussen de minister en het openbaar ministerie, om informatie te hebben om in een debat in het Parlement of in de regering, de juiste informatie te kunnen geven over een dossier.

Ik wil die context wel eens herbekijken, hoe de openvolging van data precies in elkaar zit.

Annik Van den Bosch (PVDA-PTB): Mijnheer De Clerck, ik wil nog even terugkomen op de dag van de huiszoeken. Volgens de procureur-generaal heeft uw kabinet gevraagd welke initiatieven hij dacht te nemen in verband met de huiszoeken. De procureur-generaal heeft hier vorige week verklaard dat hij geweigerd heeft om op uw vraag in te gaan, want dat zou beoordeeld kunnen worden als zwichten voor politieke inmenging. Uw interventie was dus toch niet zo evident als u hier nu zelf formuleert. Klopt dat met de feiten?

Hoe beoordeelt u vandaag die tussenkomst, zowel wat betreft de inhoud als de snelheid waarmee ze gebeurde, op een ogenblik dat niemand al inzage had in het dossier en zeker nog niet de kans had om het verloop van die huiszoeken te beoordelen?

Met wat toen geweten was over de commissie-Adriaenssens, die niet de nodige dossiers doorgaf aan het gerecht, en het gevaar dat de kerk bewijsstukken zou doen verdwijnen, waren er toch voldoende argumenten om die huiszoeken en inbeslagnames te doen?

Stefaan De Clerck: Ik heb nooit commentaar gegeven over het feit dat justitie niet de volle vrijheid had om te doen wat ze achtte te moeten doen. Dat is evident. Goed, ik heb dat vooraf ook niet geweten. Niemand wist volgens mij vooraf dat het op de dag van de huiszoeken zo'n ampleur zou nemen en dergelijke. Zopas heb ik eigenlijk al geantwoord, in die zin dat ik op dat moment wilde weten hoe die acties zich verhielden tot het document dat eerst door het College van procureurs-generaal in volle autonomie was opgemaakt. Dat is het punt. Ik heb zeker op dat ogenblik ook nul instructie gegeven aan de procureur-generaal stop dat, doe dat, doe dat niet, doe dat wel, enzovoort, op geen enkele manier. Ik bedoel, ik denk dat hij blijkbaar bevestigt dat hij niet zou luisteren, maar ik heb ook niets gevraagd in die zin. Ik heb alleen gevraagd naar de conformiteit ten opzichte van het vooraf bepaalde strafrechtelijk beleid in de vorm van een beslissing van het College van procureurs-generaal, aansluitend op mijn initiatief. In volle autonomie komen de procureurs-generaal met een document.

Naderhand gebeurt er iets op het terrein, waarvan ik terecht mocht vragen: hoe verhoudt zich dat nu, hoe loopt dat nu?

We hadden wel, zoals ook blijkt uit de documenten, de bevestiging dat de commissie-Adriaenssens altijd beschikbaar was om de dossiers wel mee te delen, maar niet vanuit... Ik bedoel, we hebben zopas nog over aangifteplicht en aangifterecht gesproken. De bereidheid om de dossiers te delen, is er altijd geweest.

U kunt dus niet a contrario, omdat hij dat zegt, afleiden dat ik instructies gegeven zou hebben. Ik heb geen instructies gegeven, klaar en duidelijk. Vraag dat aan om het even wie, ik heb nooit instructies gegeven om daarin tussen te komen. Er werd per definitie al naar mij gekeken als: 'oei, dat is een cd&v'er'. Ik wist goed genoeg dat ik helemaal, heel helder afstand en een zuivere positie moest behouden en dat heb ik ook gedaan.

Te allen tijde heb ik op een heel heldere manier justitie haar verantwoordelijkheid laten nemen en ik heb nooit een interventie gedaan. Het is iets anders dat ik geïnformeerd werd en dat ik informatie doorgaf die ik kreeg, omdat men een beetje de postbus is. Op een of andere manier komen er dingen binnen en men moet daar op een correcte manier op antwoorden en op reageren en dat is door het voor verder gevolg door te spelen. Dat is wat er bij de meeste stukken is gebeurd. Er zijn nu een aantal stukken waarnaar wordt verwezen die ik niet meer in mijn archief heb – het dateert van 2010 en we zijn nu 2025 – maar ik zal dat met veel plezier eens herbekijken en in mijn archief zoeken of ik daaromtrent de juiste context kan bieden aan de commissie.

Annik Van den Bosch (PVDA-PTB): De procureur-generaal noemde dat wel politieke inmenging, dus dat zou hij toch niet zomaar zeggen.

Stefaan De Clerck: Er is geen enkele politieke inmenging geweest van mijnentwege. Er zijn altijd contacten. Het contact met het parket-generaal en het College van procureurs-generaal is een evidente, normale verantwoordelijkheid van de minister van Justitie, die verantwoordelijk is voor de goede organisatie en voor het strafrechtelijk beleid dat door het openbaar ministerie wordt uitgevoerd. Punt. In die zin zijn er dus contacten, maar ik heb op geen enkele manier een instructie gegeven. Ik zou willen weten waarover die procureur-generaal zegt dat ik hem instructies heb gegeven over een strafrechtelijk optreden in een zaak. Neen. Neen.

Axel Weydts (Vooruit): Voor alle duidelijkheid, ik denk dat we correct moeten blijven met elkaar. Ik

heb ook geen enkel document teruggevonden waarin de procureur-generaal dat heeft gezegd. Hij heeft dat ook hier niet verklaard. We kunnen dat vermoeden en proberen te onderzoeken, maar dat is nog op geen enkele manier gezegd geweest. Dat wil ik toch even stellen.

Mijnheer De Clerck, ik heb nog een vraag. We hebben het al een aantal keer gehad over de veelvuldige briefwisseling die er is geweest. Ze gaat hier rond tussen de collega's, in de werkkaften. Wij hebben die uiteraard ook ingekeken, maar er was niet alleen briefwisseling. U hebt op een bepaald moment, op 16 augustus, ook een overleg gehad met de procureur-generaal. Wat ons daar een beetje aan verwonderde, is dat de dag nadien een brief is vertrokken van de procureur-generaal naar uw kabinet waarin hij u bedankte voor het aangenane en verhelderende overleg.

Herinnert u zich nog wat er op dat overleg werd besproken en waarom het nodig was om, naast de vele brieven die over en weer zijn gegaan, ook nog eens samen te zitten? Wat werd daar besproken?

Het woordje verhelderend intrigeerde mij ook een beetje. In de notities van de werkkaften vindt men een handgeschreven briefje terug van de procureur-generaal, dat waarschijnlijk door een medewerker werd getypt. Het woordje 'verhelderend' komt in het handgeschreven briefje niet voor, maar wel in een andere brief. Waarom vind ik dat woordje verhelderend zo vreemd? Niet alleen omdat het in het handgeschreven briefje niet voorkomt, maar in de getypte brief wel, maar vooral omdat het uw vraag was om geïnformeerd te worden door het openbaar ministerie. Als ik minister van Justitie was geweest, zou ik ook graag geïnformeerd worden. De discussie is dan wat informeren is en wat een instructie geven is. In een dossier met zoveel maatschappelijke weerklank en zoveel media-aandacht is het niet meer dan normaal dat de politieke verantwoordelijke geïnformeerd blijft over de gang van zaken. De discussie gaat over wat informeren is en wat een instructie geven is.

Wat vreemd is, is dat de procureur-generaal zegt dat hij vond dat het voor hem verhelderend was, terwijl dat eigenlijk omgekeerd zou moeten zijn. U wil opheldering over wat er in het onderzoek gebeurt. Ik weet dat het 15 jaar geleden is, maar herinnert u zich nog iets van dat gesprek en de reden waarom dat heeft plaatsgevonden?

Stefaan De Clerck: We zijn hier een beetje met ongelijke wapens aan het strijden. Er komen hier nu allerlei stukken en zinnetjes uit stukken naar voren die ik niet heb en die ik niet ken. Ik begrijp

dat u die vraag nu stelt, maar ik zou het opnieuw in de context moeten plaatsen om te weten wat er is gebeurd. Ik zou mij hier op een andere manier in moeten verdiepen. Dat is een beetje het probleem. In mijn hoofd, in mijn politieke actie, is alles gestopt op het moment van het beslag. Dan is er bij justitie een heel gebeuren, waarin ik niet meer ben tussengekomen. Er was wel veel debat in het Parlement. Ik heb mij voortdurend moeten verdedigen en voortdurend toelichting moeten geven. Daarom heb ik mij inderdaad moeten laten informeren, maar ik heb nooit instructies gegeven.

Als er bepaalde documenten zijn die nu, post factum, als een instructie worden geïnterpreteerd, in de zin van dat daar werd gebabbeld, dat daar iets werd verhelderd, dan zeg ik nu in het algemeen dat dit niet klopt, maar ik wil dat wel in detail onderzoeken op basis van de brieven, om dat weer in de context te kunnen plaatsen en uit te kunnen leggen wat er gebeurd is.

Als ik de volledige tijdlijn moet hersamenstellen van dag tot dag – met wie, wat en wanneer – dan is het best mogelijk dat blijkt er daarvoor inderdaad een parlementair debat was of dat er parlementaire vragen zijn ingediend. Als ik de volledige tijdlijn moet reconstrueren, dat wil ik u vragen, mijnheer de voorzitter, om die documenten te krijgen.

Axel Weydts (Vooruit): Alle begrip daarvoor. U mag het mij niet kwalijk nemen dat ik die vraag stel. Wij lezen over die werkkaften en die documenten en die vragen rijzen. Het is onze parlementaire taak om ze te stellen.

Stefaan De Clerck: Met alle respect voor uw werk, maar wij moeten met gelijke wapens kunnen strijden. Ik moet die documenten kunnen plaatsen. Ik heb in het begin van de vergadering gezegd dat ik mijn archief nog niet heb kunnen ordenen. Als er vragen komen over stukken die ik niet heb, dan wil ik inzage krijgen in de documenten waarover u beschikt. Ik zal u met veel plezier een tijdlijn bezorgen en de juiste context verschaffen, maar ik blijf bij mijn standpunt dat ik nooit instructies heb gegeven.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Ik kan dat begrijpen. Het is immers lang geleden, maar dit is een dossier dat u van heel nabij opvolgde. U herinnert zich immers nog heel goed bepaalde zaken. Dit is niet zomaar een van de duizenden dossiers die u als minister van Justitie zag passeren op uw kabinet. Kunt u zich herinneren op welke manier u over dit dossier contact had met het parket-generaal? Was dat enkel per brief of per fax of zijn er ook telefoongesprekken of fysieke vergaderingen geweest over dit dossier? Dat zijn toch zaken die u zich wellicht nog herinnert? Zijn er

over dit concrete dossier fysieke vergaderingen geweest met de procureur-generaal of met een medewerker?

Stefaan De Clerck: Ik wil u die tijdlijn in alle openheid geven. Per definitie zijn er contacten tussen het kabinet van de minister en het openbaar ministerie, hoofdzakelijk met het College van procureurs-generaal of de bevoegde procureur-generaal. Ik heb u dat al 20 keer gezegd. Dat is de basis en dat is ook normaal. U weet dat, want u hebt bevestigd dat het strafrechtelijk beleid en de organisatie van het openbaar ministerie op die manier verlopen.

Ik moet nagaan wanneer welke contacten waar hebben plaatsgevonden. Er zijn veel Colleges van procureurs-generaal en veel contacten geweest.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Ik heb het niet over het strafrechtelijk beleid, ik heb het over dit dossier.

Stefaan De Clerck: Ik zal een tijdlijn samenstellen van de contacten die er geweest zijn. U maakt voortdurend insinuaties.

Ik aanvaard niet dat u insinueert dat ik voortdurend gestuurd zou hebben. Dat heb ik niet gedaan. Zijn er contacten geweest? Ja, zeer zeker, ook over veel andere zaken, maar ik vind het niet correct dat u constant insinueert. Ik wil u documenten en tijdtabelen bezorgen. Niet alles verliep via de minister. Er was immers ook een kabinet, waar ook mensen van het openbaar ministerie zaten om de contacten met het kabinet te onderhouden. U zult daar ook, ja, contacten waarvan ik zelfs niet weet... Als minister van Justitie was ik verantwoordelijk voor mijn kabinet, maar ik zat er geen hele dagen bij om te weten of ze hun telefoon...

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): U probeert zich altijd te verschuilen achter de truc dat u vanzelfsprekend contacten onderhield met het oog op het algemeen en strafrechtelijk beleid, wat normaal was. Er zijn echter wel stukken waaruit blijkt dat er een fysieke vergadering is geweest. Dat verslag of die brief zit echter niet in een käft van de procureur-generaal over strafrechtelijk beleid, maar wel in zijn käft over Operatie Kelk. Dus het contact en de vergadering heeft, althans in hoofde van de procureur-generaal, plaatsgevonden in het kader van dit onderzoek, anders zouden we die brief niet hebben teruggevonden in de werkkäft over Operatie Kelk.

Stefaan De Clerck: Ik zou het waarderen om die brief en die käft te zien, want anders zitten we hier naast elkaar te debatteren. Dat heeft geen enkele zin.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Dit gaat niet over insinuaties. Wij doen ons werk. We hebben die stukken bekeken en we zien dat. Ik insinueer niets, we lezen en we citeren uit brieven.

Ik zal u een bijkomende vraag stellen, maar ik weet niet hoe het met uw geheugen zit.

Stefaan De Clerck: Als we verder gaan op die stukken, blijf ik iedere keer opnieuw...

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Nee, ik zal het niet meer over de stukken hebben.

Stefaan De Clerck: Ik heb geen wapens om mij te verdedigen, dus ik wil eerst die stukken zien en correct bestuderen om u een volledig antwoord te kunnen...

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Het beste wapen is uw geheugen.

Stefaan De Clerck: Tuttut.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Oei, is er een probleem?

Hebt u in die periode contacten gehad met advocaten die betrokken zijn en waren bij dit dossier?

Stefaan De Clerck: Nee.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Hebben advocaten u gecontacteerd?

Stefaan De Clerck: Er zijn brieven geweest...

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Ja, er zijn brieven gestuurd.

Stefaan De Clerck: Er waren brieven die voor goed gevolg doorgestuurd werden. Ik heb echter geen contacten gehad.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Hebt u telefonische of fysieke contacten of vergaderingen gehad met advocaten betrokken in dit dossier?

Stefaan De Clerck: Niet dat ik weet, nee. Ik kan mij dat alleszins niet herinneren. Nee, nooit. De procedure liep en de actoren, de advocaten van diegenen die hier langs de kanten stonden, waren relatief rap gekend.

Ik wist goed genoeg dat wanneer een procedure bezig is, ik niet in gesprek moest gaan met de advocaten over de dossiers. Willen zij brieven schrijven, dan stuur ik ze door. Er was immers een

groter of majeur probleem over de procedure die niet correct zou verlopen, dus over een probleem inzake de werking van justitie. Soms kreeg ik daarover brieven, namelijk over de werking van justitie en niet over het dossier an sich.

Wanneer iets dergelijks binnenkomt, wordt dat uiteraard doorgegeven, wat ik ook heb gedaan. Uit het dossier blijkt ook dat ik die brieven heb doorgestuurd voor verder gevolg. Blijkbaar heb ik op een bepaald ogenblik te vriendelijk geschreven: *“Vous réserverez les suites qui s’imposent.”* ‘Voor verder gevolg’ is mooi vertaald, maar blijkbaar heeft het een andere klank wanneer het op die manier in het Frans staat geschreven.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Ik heb daarnet een ander citaat naar voren gebracht.

Stefaan De Clerck: Het was niet uw citaat maar het citaat van uw buurman.

Mijnheer de voorzitter, er zijn blijkbaar hele fardes met documenten. Ik zou ze graag eens zien.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Er zijn twee fardes. Er zijn echter een tien- à vijftiental documenten met briefwisseling tussen u en de kabinetten. Vooral die documenten zijn relevant.

Stefaan De Clerck: Kan ik ze de komende dagen eens komen inkijken? Op die manier kan ik ze met veel plezier situeren.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Ik heb een gele post-it op de documenten gekleefd die voor u relevant zijn.

Stefaan De Clerck: Ik heb er nu al twee, namelijk een document van 7 oktober en een document *très urgent* van 6 oktober.

De **voorzitter**: Zijn er nog andere vragen?

Donc, la suggestion serait de mettre les documents à disposition de M. De Clerck, pour qu'il puisse en prendre connaissance et nous fournir, dans un temps ultérieur, la chronologie ou les considérations qu'il souhaite émettre par rapport à ces différents courriers.

Axel Weydts (Vooruit): Ik wil het nog even over het injunctierecht hebben. We hebben er in het begin van de hoorzitting even over gehad, mijnheer De Clerck. Er was een expliciete vraag van meester Van Steenbrugge uw injunctierecht toe te passen om cassatieberoep aan te tekenen.

Dat was een vrij expliciete vraag. Niet gewoon: neem dat dossier in handen, of: vraag dat men

initiatief neemt in het dossier. Het was letterlijk de vraag cassatieberoep aan te tekenen. Waarom bent u daar niet op ingegaan? Herinnert u zich dat nog?

Stefaan De Clerck: Wel, ik heb het ook in het begin gezegd: er is het positieve en het negatieve injunctierecht. In België is alleen het positieve injunctierecht toepasselijk, in de zin dat een minister kan zeggen tegen het openbaar ministerie: u moet een initiatief nemen. Als iemand niet vervolgd wordt en de minister zegt: dat is schandelijk, kan hij zeggen: u moet een onderzoek openen. Hij kan nooit zeggen – negatief injunctierecht – dat men iets niet mag doen. U mag niet vervolgen, kan dus niet.

Daar is het onafhankelijke openbaar ministerie heel strikt en correct in. De minister moet dat zelfs niet proberen. Ik heb dat ook nooit gedaan.

In mijn lezing: als de minister in een dossier dat volop, met alle partijen, loopt, zelf tussenbeide komt om beroep aan te tekenen, of initiatief te nemen, terwijl alle advocaten, het openbaar ministerie, en iedereen eigenlijk betrokken is, en daartoe de kans heeft, en het ook doet, en actief is, enzovoort, is een injunctie zonder voorwerp, daar het dossier hangende is voor de rechtbank. Het is geen dossier dat niet meer bestaat. Nee, het bestaat manifest, in zijn volle breedte.

Dan komt de minister daarin niet meer tussenbeide en is het positieve injunctierecht eigenlijk zonder voorwerp.

Axel Weydts (Vooruit): Dank u wel, mijnheer De Clerck.

Mag ik daarover specifiek de visie van de experts? Is dat inderdaad de gebruikelijke gang van zaken?

Meester Van Steenbrugge vraagt de minister van Justitie: teken zelf cassatieberoep aan. De beoordeling van de minister van Justitie is: dat zal ik niet doen, want het dossier is hangende en de partijen doen wat ze moeten doen in het dossier. Mijnheer Dejemepe, wat is uw visie daarover?

Benoît Dejemepe: Nous avons un Code pénal. Dans le Code de procédure pénale, il y a une disposition qui permet au ministre de la Justice de demander au parquet d'engager les poursuites. Il faut savoir que ce Code d'instruction criminelle date d'avant 1810. Il a donc plus de 200 ans.

En France, avec des mêmes dispositions, on l'a interprété en disant que le ministre avait à la fois un pouvoir d'injonction positive et négative. Cela a d'ailleurs fait beaucoup de bruit. À présent, cela a

été supprimé.

En Belgique, le droit est toujours une interprétation d'un texte. Le texte n'est pas non plus la vérité révélée toute pure à 100 %. On l'a toujours interprété comme étant un droit d'injonction positive. Ce que le témoin a dit est tout à fait exact: le ministre de la Justice n'a pas le pouvoir de dire "non, il ne faut pas intervenir". Il a juste le droit de dire "oui, il faut intervenir". Une fois la procédure déjà engagée, il n'a pas le droit d'intervenir de nouveau.

Ce fut d'ailleurs l'objet de discussions très intenses dans les années 1990 avec un autre ministre de la Justice, Marc Verwilghen, qui voulait intervenir dans une affaire qui était en cours. Dans ce cas, nous ne savions pas si un recours devait être pris ou non. Il avait donné une injonction au procureur général, ce qui fut très fort critiqué parce que la procédure était en cours.

Pour ce qui est de l'avocat qui écrit au ministre de la Justice sur la possibilité de faire un pourvoi, je précise que le ministre de la Justice n'est de toute façon pas compétent pour faire un pourvoi en cassation. Il faut être clair à ce sujet: le pourvoi en cassation ne peut être fait que par les parties.

À l'époque, un pourvoi était recevable contre les décisions de la chambre des mises en accusation. Il statue sur la régularité de la procédure; il s'agit de l'article 235*bis* dont on a souvent parlé dans cette enceinte. Ce n'est pas au ministre de la Justice de le faire, il n'a aucun pouvoir à cet égard-là.

Le parquet allait-il le faire? Comme vous l'avez vu, le parquet a pris des réquisitions. Ces réquisitions ont été, en gros, approuvées par la chambre des mises en accusation, tant dans l'arrêt du mois d'août que dans l'arrêt du mois d'octobre. Le parquet n'avait donc aucun intérêt à aller lui-même en cassation puisqu'il avait demandé et obtenu un certain nombre de dispositions. Ce sont donc les parties civiles qui sont allées en cassation et ont obtenu gain de cause. Voilà ce que je peux en dire.

Ce qui s'est passé entre le cabinet de Me Van Steenbrugge et le cabinet du ministre de la Justice, je ne sais pas. Mais, de toute façon, le ministre était incompétent pour intervenir. Il y a des lois qui permettent parfois au ministre d'intervenir. Par exemple, en matière de santé publique, le ministre de la Santé publique peut lui-même faire un pourvoi en cassation contre une décision du Conseil d'appel de l'Ordre des médecins ou des pharmaciens. Le ministre peut intervenir. Je n'ai pas le souvenir qu'il soit jamais intervenu, mais là, la loi le prévoit explicitement. En matière pénale,

cela n'est pas prévu.

Axel Weydts (Vooruit): Dat is een verhelderende uitleg.

Annik Van den Bosch (PVDA-PTB): Mijnheer De Clerck, ik wil even terugkomen op het document en die regulering. De controverse is niet dat die voor verwarring zorgden, maar dat u een onwettelijke en parallelle rechtsgang creëerde door het maken van afspraken, waardoor het parket moest samenwerken met een commissie of orgaan dat door de verdachte werd opgericht, namelijk door de kerk. Het was niet Child Focus of een andere officiële en onafhankelijke instelling voor slachtoffers.

Eigenlijk maakte een organisatie die opgericht werd door een instelling verdacht van schuldig verzuim, medeafspraken in verband met het vervolgsbeleid. Dat is echt ongezien en problematisch. Dat is ook een taak die autonoom en exclusief toekomt aan het openbaar ministerie.

U wist zeker en vast dat minstens 100 slachtoffers absoluut de tussenkomst van justitie wilden. U had professor Adriaenssens gewoon naar de politie kunnen doorverwijzen of naar de federale politie. Door dat document dacht professor Adriaenssens echter dat hij mocht oordelen. Dat werd ons hier bevestigd door onderzoeksrechter De Troy, op basis van een onderhoud met professor Adriaenssens.

U zegt dat u het initiatief nam om tot zulke afspraken te komen. Werd u vooraf niet gecontacteerd door iemand van de commissie-Adriaenssens of door iemand anders van de kerk om dit in gang te zetten? Want ze zaten natuurlijk met de schrik dat uit die dossiers het schuldig verzuim van de kerk als instelling en meerdere geestelijken specifiek zou blijken. Met andere woorden, wat ging vooraf aan deze afspraken?

Het was bovendien dan al duidelijk dat professor Adriaenssens verkeerde inschattingen maakte en niet de dossiers doorspeelde als dat nodig was. Onderzoeksrechter De Troy had verschillende redenen om over te gaan tot een brede saisine voor de huiszoeken, omdat er meerdere aanwijzingen waren dat er sprake was van georganiseerd schuldig verzuim, dat niet alleen, maar ook direct door kardinaal Danneels.

Er was de pastorale brief, voorgelezen in alle kerken op 19 mei 2010, waarin de kerk bevestigt dat ze daders een tweede kans gaf en dat er fouten gemaakt zijn. De heer Peter Adriaenssens heeft in de pers gezegd dat hij kardinaal Danneels wilde confronteren met zijn verantwoordelijkheid. Dat

ging dan vermoedelijk over het schuldig verzuim.

De cijfers spreken voor zich, voor de huiszoeken werden slechts twee dossiers aan het gerecht doorgegeven, terwijl er op 18 mei 2010 minstens 100 dossiers waren waarvan men wist dat de slachtoffers de tussenkomst van justitie wensten.

Men had binnen 14 dagen aangifte kunnen doen. Als ieder zijn werk had gedaan en zijn verantwoordelijkheid had genomen in minstens 100 dossiers, had justitie die dossiers onmiddellijk kunnen afhandelen.

Vindt u niet dat die afspraken met de kerk een problematisch belangenconflict inhielden? De kerk was een verdachte in deze zaak, verdacht van schuldig verzuim, en ze heeft er alles aan gedaan opdat de zaken niet voor het gerecht zouden komen. U vergeleek ook net de kerk en de commissie met een zorgverlenende instantie, maar de commissie-Adriaenssens deed niet aan hulpverlening. Professor Adriaenssens handelde in die commissie niet als psychiater, maar om dossiers te behandelen. Dat is toch een significant verschil? Opnieuw, het was aangetoond dat de commissie zich niet aan de afspraken hield en het gerecht niet inlichtte wanneer dat nodig was.

Stefaan De Clerck: Ik dacht dat ik op alles al uitvoerig had geantwoord. Ik herneem wat ik al heb gezegd. Ik heb al veel dingen proberen uit te leggen.

(...)

Een belangenconflict? Ik heb contact opgenomen met professor Adriaenssens en heb hem gezegd dat hij met het openbaar ministerie moest spreken en met justitie moest samenwerken. Ik heb hem naar het kabinet laten komen, in aanwezigheid van het College van procureurs-generaal en van de nationale magistraat. Daar heeft professor Adriaenssens – lees het dossier – zijn volledige medewerking toegezegd en gezegd dat hij beschikbaar was om alle dossiers, waar nodig, te overhandigen. Dat staat in het verslag van het College van procureurs-generaal. Als u dat verslag ook in twijfel trekt...

U spreekt over 100 dossiers. Professor Adriaenssens stelde dat het merendeel van de slachtoffers vooral wenste dat de bisschoppen hun verantwoordelijkheid zouden nemen – schuldig verzuim? – en dat structurele veranderingen zouden worden doorgevoerd in de kerk. In een honderdtal dossiers wenste het slachtoffer wel degelijk dat de dader gesanctioneerd zou worden. Het zijn die dossiers die de commissie wenste voor

te leggen aan de referentiemagistraten, om na te gaan of ze overgedragen dienen te worden aan het parket.

De commissie wenste een eenvoudig contactpunt, te weten: wie, waar, welk dossier, Brugge, Namen, Luxemburg, Brussel, gegroepeerd per parket.

Dat was een vraag van de commissievoorzitter, de heer Adriaenssens, ten aanzien van die mensen. Hij wees erop dat er ook pijnpunten waren en hij vroeg aan het College van pg's om hem te helpen, aangezien de commissie niet wist hoe met verjaring om te gaan. De verjaring is immers geen gemakkelijke materie.

Al die zaken werden eigenlijk aangebracht om te verduidelijken dat er een absolute vraag was van de heer Adriaenssens om hem toe te laten de bijna 500 mensen die bij hem terechtgekomen waren zo adequaat mogelijk te helpen. Tegenover de kerk, tegenover of samen met justitie wilde hij bekijken hoe die mensen maximaal in hun rechten kunnen worden hersteld.

De commissie-Adriaenssens, multidisciplinair samengesteld en werkend in het vertrouwenscentrum Leuven, ging van een kerkelijk initiatief uit, ja, maar werkte dus ook met de onafhankelijkheid die daarbij hoort. In zijn vraag naar justitie heb ik bemiddeld. Ik denk dat ik daarmee gedaan heb wat gedaan moest worden.

Vanaf dat ogenblik, door de reactie van het openbaar ministerie, heeft het openbaar ministerie de zaak in handen genomen. Ik ben daarin dan ook niet meer tussengekomen, zoals ik al een paar keer heb gezegd vandaag. Het openbaar ministerie was aan zet en heeft alle dossiers in beslag genomen. De vraag is of het daarmee goed gedaan heeft ten opzichte van al die betrokken personen. Dat is een andere vraag, een andere discussie, die we pas ook al gevoerd hebben. Maar beweren dat dat een soort van private justitie was, dat er een weigering was, dat er tegenstrijdige belangen waren, is onjuist en strookt niet met het dossier.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Ik heb nog een vraag, mijnheer De Clerck. Welke mensen op het parket-generaal volgden dit dossier op? Met wie stonden u of uw kabinetsmedewerkers in contact? Was dat enkel met de procureur-generaal zelf of ook met anderen?

Stefaan De Clerck: In mijn benadering heb ik niet zo veel persoonlijke contacten gehad. U hebt dat designaleerd en ik zal dat moeten bekijken. In principe was mijn contactpersoon op het parket-generaal gewoon de procureur-generaal. Dat is de

normale... Ik heb nooit contact opgenomen met iemand in de rangorde. Dat er andere mensen het dossier behandeld hebben, dat is wel iets anders. De normale contactpersoon voor mij was de procureur-generaal van Brussel of de nationale magistraat natuurlijk als het ging over die coördinatieopdrachten. Dat was namelijk een van de praktische problemen die moesten worden opgelost.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): U of uw medewerkers op uw kabinet hadden dus geen contact met de advocaat-generaal bijvoorbeeld?

Stefaan De Clerck: U stelt de vraag nu aan mij, maar u moet dat vragen aan de medewerkers. Ik had eigenlijk altijd alleen een rechtstreekse lijn met de procureur-generaal. Dat is de normale gang van zaken. Ik heb geen herinnering dat ik... Misschien bracht de procureur-generaal iemand mee die het dossier behandelt. Dat zijn echter dingen die ik nu niet... Uit de tijdstabel van die juliperiode zal ik dat waarschijnlijk wel kunnen opmaken.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Hoe was uw relatie met de procureur-generaal in die periode?

Stefaan De Clerck: Professioneel.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Bedankt.

De **voorzitter**: Dan mogen we de heer De Clerck bedanken voor zijn aanwezigheid, zijn beschikbaarheid en de opvolging.

Merci beaucoup!

*De openbare commissievergadering wordt gesloten om 11.51 uur.
La réunion publique de commission est levée à 11 h 51.*

Na lezing, volhardt en tekent,

.....
Stefaan De Clerck